

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Quid sit, & quotuplex usura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

quia divites possunt, ut habet Glossa. *Sicut, v. Esurien-*
tium, distinkt. 47. & Covar. lib. 3, variar. cap. 1, num. 6. cogi
tempore necessitatis ad dandam indigentibus elemoly-
nam, ergo multo magis cogi possunt ad mutuum submi-
nistrandum.

Adde, posse quempiam in aliquibus casibus cogi ad
 vendendum, vel locandum ob commune bonum, ut ex
 omnium sententia docet Covar. *ibid. c. 6. & 7. Afflictus*
in Proem. Constitut. quast. 3, num. 10. alii que. Ergo multo
magis ad mutuandum.

CAPUT II.

De Usura, quoad ejus naturam.

§. I. Quid sit, & quomplex Usura?

1. Connexa maxime est usura cum mutuo: ea enim
 tota fundatur in mutuo, & sic definitur: *Est lu-*
crum, quatum ex mutuo vi mutui. Nota autem illud,
teste Innoc. Abb. aliisque in Rubr. de usuris, num. 3. (vi
mutui) in quo consistit essentia usuræ, ut modò notavi-
mus c. 1, §. 1. n. 5.

2. Alia autem est mentalis, quæ, sola intentione ha-
 bendi lucrum ex vi mutui, committitur. Alia realis, quæ
 te ipsa committitur, id est, acceptato, re ipsa lucro.

3. Alia expressa, quæ scilicet expressum pactum ha-
 bendi lucrum fit: Alia tacita, quæ, per tacitum.

4. Alia palliata, cum scilicet committitur sub pal-
 lio alterius contractus v. g. venditionis, locationis, di-
 lationis, quam creditor concedit suo debitori, &c. Alia
 elata, cum scilicet sine ullo involucro manifestè lucrum
 quis petit ex vi mutui. Palliatam vocamus communi-
 ter usuram virtualem, elatam verò appellamus usuram
 formalem.

5. Nonnulli addunt aliam divisionem, in usuram lu-
 cratoriam, quæ est jam dicta, in qua scilicet lucrum in-
 tenditur, vel exigitur; in punitoriam, per quam scilicet
 datus mortuum obligat mutuatarium, ut, si non red-
 dat mutuum tempore præfixo, incidat in pænam sol-
 vendi aliquid mutuant; in restauratoriam, seu com-
 pensatoriam, per quam mutuant aliquid exigit, ut re-
 stitueret, seu sibi compenset lucrum, quod ipsi cessavit,
 vel dampnum, quod ipsi emerit ratione dati mutui. Cum
 autem nos, (ut etiam faciunt Doctores passim) de usura
 loquimur, loquimur de lucratoria; nam punitoria,
 & restauratoria verè usuræ non sunt, ut ex dicendis
 patebit.

§. II. An, & quo iure Usura prohibita sit?

1. *Us Civile, quod concedit (sive ut alii melius sen-*
tiant,) quod permittit simplicem usuram, de qua
te lege Doctores, Bartol. lib. 1, c. de summa Trinitate,
Covar. lib. 3, variar. cap. 1, num. 6. Lessium lib. 20, dub. 4,
num. 3, aliisque, correctum est à lege Canonica in toto
titulo de usuris, & in Clementina prima, eodem, & alibi
juxta multa sacre Scripturæ loca, præsertim illud Lu-
cæ 6, Mutuum dare, nihil inde sperantes. Usura tamen
usuratum, seu, ut vocatur à Græcis apud Lessium loc. cit.
Anatocismus, (id est, quando lucrum adjicitur sorti, vn-
de lucrum habitum ex usura pariat aliud lucrum) est
etiam in iure Civili, l. Placuit, l. v. nullo, c. de usuris,
prohibitus.

2. Verum, enim verè estne de fide, usuram esse illicitam?
 Rursus estne de fide, illam non solum jure positivo,
 sed etiam jure naturæ illicitam esse?

Respondet: Omnes conveniunt, de fide credendum,
 usuram esse illicitam, idque propter loca evidentia, &
 mox afferenda cap. 3, §. 1, num. 2, in quibus id definitur, in
 prædictis sacris Textibus. Esse autem illicitam jure na-
 turæ, tamen si B.ñez putet etiam de fide esse, Salas ta-
 men cum aliis negat; solum enim hi putant, eam, qui

contrarium nunc diceret, fore non quidem hæreticum,
 sed temerarium, erroneum, periculosum; à quibus ta-
 men censuris voluissim, ut etiam hi abstinerent; cum
 Theologi valde laborent, (ut videre est apud De Lugo
 de iusta, d. 25, sect. 3, qui prædictos citat) in inveniendi
 ratione, quæ id efficaciter probet.

3. Porro ex duobus principiis ratio ejusmodi natura-
 lis, qualiscunque ea sit, duci consuevit. Alterum est: In
 mutuo ex gratuita voluntate, & mera donatione mu-
 tuantis transferri dominium rei mutuatæ in dominium
 mutuatarii, qui tamen remaneat obligatus reddere tan-
 tundem suo tempore. Alterum: Non posse te accipere
 lucrum ex re alterius, nisi ex aliquo titulo illud tibi de-
 beatur. His positis, sic formatur ratio: In mortuo non
 invenitur titulus, unde lucrum supra sortem exigere pos-
 sis, ergo injustè illud exigeres. Antecedens probatur,
 quia ex priore principio in mutuo transfertur dominium
 rei mutuatæ in mutuatarium; ergo tota res, ejusque usus
 jam est mutuatarii, licet cum obligatione tantumdem
 reddendi; si ergo tota res, totusque ejus usus est mutua-
 tarii, quònam erit in mutuo caput, ex vi cujus lucrum
 accipere possis? Quare, si illud sumeres, ex re aliena con-
 tra secundum principium sumeres.

Sed hæc, & responiones ad illa fusius agitantur apud
 citatos. Nos, ad praxim semper collimantes, ejusmodi
 disputationes, non admodum ad eam rem necessarias,
 libenter prætermittamus.

4. Illud non omittendum: An semper prohibeatur
 usura sub mortali, an potius in ipsa detur parvitas mate-
 riæ, & consequenter tunc committatur solum culpa ve-
 nialis? Constanter assero, ipsam ex genere suo esse sub
 mortali veritam, adesse nihilominus parvitem materię,
 Ratio potissima, & convincens est, quia tota ejus malitia
 est contra justitiam: hæc admittit parvitem materię,
 ex omnibus, ut patet in furante obolum, v. g. vel in infe-
 rente damnum leve, ita De Lugo d. 25, de iust. n. 252.

5. Diana p. 5, r. 5, resol. 30, propter auctoritatem Al-
 phonso de Leone negantis, in usura dari parvitem ma-
 terię, & ex eo argumento, quod, quidquid forti ac-
 cidit, usura est, Diana, inquam, hanc rem nobis cogitan-
 dam relinquit. Sed ne amplius (oro) quis cogitet, idque
 propter rationem à nobis modò allatam. Respondeat
 forte Alphonso in hunc modum: Quidquid adicitur
 forti, esse quidem usuram, sed exiguae materię, atque
 adeo peccatum veniale, sicuti quodlibet furtum, etiam
 sacrilegium, rei Ecclesiæ in modica materia furtum est,
 & sacrilegium, sed veniale.

CAPUT III.

Casus in Mutuo Usuram certò non continentes.

1. In tres classes distinguo casus ad hanc tractationem
 de usura, pertinentes, nimirum primò, in eos casus,
 qui certò usuram non continent. Secundò, in eos, qui
 certò continent. Tertiò, in eos, qui sub controversia. In-
 cipiamus à primis in hoc capite, tractaturi de aliis sepa-
 ratim in capitibus subsequentiis.

§. I. Lucrum ex Mutuo, ratione gratitudinis.

1. Nec peccat, nec obligationem contrahit resti-
 tuendi, si mutuet quis intendendo; imò, & ha-
 bendi aliquid ex mutuatarii benevolentia, gratitudine,
 liberalitate, amicitia; quamvis intentionem habeat non
 mutuandi, si re sperata careat. Ratio est, tum, quia id
 non est, exigere lucrum ex vi mutui, tanquam ex ju-
 stitia, in quo consistit essentia usuræ, sed ex vi alterius
 tituli, quem verè adesse, supponimus; tum, quia, qui
 ejusmodi gratitudinem intendit, rem honestam, & re-
 ctæ rationi congruentem intendit. Nam propterea po-
 terit mutuatarium excitare, & rogare, ut se gratum
 ostendat;